

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Homiliae Adm. Illvstris Ac R.dissimi Domini D. Fr.
Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriae
Episcopi Barbastrensis & Albarrazini Ord. FF.
Prædicatorum**

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, Anno M.DC.XLIX.

§.18. Perfecta populi instructio in fide fit per doctrinam Christi in Euangelio: vnde vt perfecte imbuatur in fide huius mysterij, antequam in Missa celebretur, cantatur Euangelium & symbolum fidei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53084](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53084)

§ 18. *Perfecta populi instructio in fide fit per doctrinam Christi in Euangelio: unde ut perfecte imbuatur in fide huius mysterij, antequam in Missa celebretur, cantatur Euangelium & Symbolum fidei.*

hospitarentur salutarent pacem illis apprecando: In quacumque domum intraveritis, dicitis: Pax Luc. 10. 5: hinc domus: quo significatur Euangelium esse pacis, cum omnibus offeratur per eiusdem predicatoris & Doctores copiosa utique benedictione: quocirca Diaconus priusquam illud decantat, petit a sacerdote benedictionem, ut Dei benedictionem declarat recipientibus Euangelium. Quia vero haec saluatio omnes comprehendit, respondet illi populus: *Et cum spiritu tuo.* Et quasi captans auditorij benivolentiam illi primo proponens titulum eius quod intendit dicere, profertur: *Sequentia, vel initium Sancti Euangelij, & quasi gratis laetis adeo nouis respondet illi populus, ut exposuimus: Gloria tibi Domine:* Et continuo format sibi crucem in fronte ut significet se fidem protestari Euangelij seclusa omni veterundia, facie elevata, & animo Christiano ac generoso: hoc enim de se praedicabat Apostolus: *Cur signum non enim erubescit Euangelium.* Formato iam crucis signo in ore ad illius pronuntiationem, & in pectore ad eiusdem conseruationem, illud alta voce decantat quo declarat se illud Christiana nobis audacia proponere.

50 **Q**uia dispositio ad hoc mysterium conuenientior est cognitio eius excellentiae per lumen fidei supernaturale & Diuinum, quia perfecte sumus instructi: ut debita preparatione. Missa celebretur, ideo nobis proponit & cantat diaconus Euangelium antequam Sacerdos offerat sacrificium: nam quia Euangelium pacem refert, quam primum Diaconus illud decantauit, accedit ad Sacerdotem offerturque illi Missale in quo scriptum est, excolendum: & haec ratio est quare illud adoret: & cum Euangelium pacem praefert & salutem hominibus, posuimus in illo consistere, quod Deus illam nobis communicabit, atque in circo quasi illi pro tanto beneficio gratias referens populus, quamprimum eius audit nomen, respondet, *Gloria tibi Domine.* Quia sc. in illo nobis certa pacis ac salutis perpetuae nuntia deferuntur. Quam antiquam sit in Ecclesia legere Euangelium, probat Pater Mag. Soto de quo, ut refert Hugo, Pontifex Alex. qui rexit Ecclesiam anno 100. redempti mundi praecipit ut in illa legeretur, & Concilium Valentinum alledit ad Canones antiquos Apostolorum in quibus praescribitur legi Euangelium. Antiquos canones relegenti, inter caetera hoc esse censuimus obseruandum: ut sacra sancta Euangelia ante miserum oblationem in Missa Catechumenorum in ordine lectionum post Apostolum legantur, ut verba Christi & Sacerdotis sermones omnes audire possint. Ex quo patet breuiter dicto colligitur antiqua consuetudo Ecclesiae praedicandi lecto Euangelio. Et in Concilio Laodiceensi antiquissimo decreuit ut Sabbatis legantur Euangelia cum alijs libris S. Scripturae. Et prout legimus in Actibus Apostolorum iam eorum tempore quidam erant Diaconi quibus ex officio competeat lectio Euangelij.

I. **Q**uid significet Euangelium. In 4. dist. 2. a. 4.

II. **E**ius instituta lectio. Can. 1.

III. **C**ur Diaconus praemittat Dominum uobiscum. bisum.

Porro illud decantatur ad latus secedit sinistram Altaris de manu dextra transferens ad sinistram Missale, ubi remanet donec absoluta sit oblatio sacrificij, quo datur intelligi quod Christus Dominus eiusque cognitio Diuinitatis translata sit a Iudaeis qui manum occupabant dextram primitiarum eius, ad populum gentilem denotati per sinistram, quia filius est quasi natu minor, permisi gentes ingredi uias suas: uoluit enim ut populus gentilis eius locum occuparet in receptione & vera cognitione Christi in doctrina Euangelica ad cuius manum defertur Missale ad eius pronuntiationem & decantationem. In lege veteri populo Iudaico factae sunt de Christo promissiones: *Quorum est legislatio & promissio:* uerum tamen quando haec illis dantur & ipse uenit ut eum recipiant, eum remiserunt & a se procul abiecerunt. *In propria ueni & sui eum non receperunt:* Quocirca ad populum transijt gentilem, ubi receperunt illum & adorant ut Saluatorem suum & Redemptorem, uerumque Deum. Simile quid contigit Moysi: natus enim puer de matre sole formosior, & licet eum mater ut talem intueretur, non illum uult nec ut sumit alit, quimo a se repellit, in flumen praecipitat, quem filia Pharaonis ad fluminis crepidinem obambulans ex aquis eripit alioquin moriturum: circa quae subtiliter discunt: *Originalis extitit Christus, natus*

IV. **C**ur signum Crucis. Rom. 1. 16.

V. **C**ur legitur in oblatio. tete.

VI. **A**llegoria Moysi. Ex. 2.

tus est in Synagoga, in populo Iudaico, hęc eius Mater, & quamvis in ortu illius tot coruscant prodigia, & in ipso omnes impletas videat Synagoga de Messia Prophetias, quas illa custodiebat, recipere tamē illum renuit venientē, quoniam de gremio suo propulsi, cumque nō agnouit Mater licet esset: Vt etiam & ipsum contumelios fecit, qui a referens tantum sui contemptum, abiit & transit ad populum gentilem. *Vobis oportebat loqui, quasi conuenienter Diuine providentia dispositioni, doctrinam suam & predicacionem conuenit ad gentes. Ecce conuersumus ad gentes, hoc modo ad gentes transit, vt ex illa proficiant, cum iam eius domestici illum non admittant, nec vt legitimam recipiant doctrinam eius Evangelicam: insuper vt significetur quod predicatio fidei Evangelicę quę per auditum intrat, per aures non intraret Iudeorum, permittit vt senio Pontificis auricula amputetur dextra eius symbolum, ob manum dextram primitiarum eius, quia eam populus Iudaicus non erat habiturus ad recipiendam eius fidem: vt autem transitus hic designetur, transfertur Missale de latere dextro ad sinistrum Altaris & decantat Diaconus Euangelium in latere sinistro.*

87. 13. 46

VI.
Alia Allegoria.

Ad eius decautionem defecunt luminaria: sicut estator D. Hieron. aduersus Vigilantium: *Per totas Orientis Ecclesias quando Euangelium legendum est accenduntur luminaria sole rutilante. Quod constat ex Concilio Rbemensi in signum quod Euangelium lux sit clarissima qua nobis celi gloria manifestatur: Claritas Euangelij gloria Dei, ait Apostolus, quia per illud veram & distinctam eius glorię noticiam assequimur: Pater manifestauit nomē suum hominibus. Noctia prior quam de ea habebant homines, velo contecta erat figuratum: modo vero publicato Euangelio absque omni velamine & figurarum innolucris illam cognoscimus: Nunc autem reuelata facie gloriam Domini speculantes. Vt autem significetur hęc clara cognitio precipitur vt dum cantatur, accendantur luminaria & pariter vt legatur ad partem, aquilonarem quia antiquius Altaria cum posteriori facie versus Orientem erigebantur ita vt Sacerdos versus Orientem conuersam haberet faciem vt. ver. hęc tur illud quod cecinit David: Psallite Domino qui ascendit super celos & celorum ad orientem: vnde legitur Euangelium ad latus aquilonare, quo declaratur quod p̄ d̄ iactio Euangelij expulserit de mundo frigus, nequitiam, & tenebras diaboli:*

1. Cor. 3.
28.

VIII.

Et legatur ad Aquilonē.

2. 6. 7. 33.

Princeps tenebrarum quis sedet in lateribus Aquilonis. Princeps hic qui partem hanc occupat, eo quod in illa thronum suum collocauerit, ex vi quam sentiet inferri sibi per Euangelium, quod versus partem illam cantatur, velut victus cogitur de mundo decedere sibi capillus pro furto euellens: Nunc princeps huius mundi expulsetur foras.

S. Pontifex Anastasius precepit vt dum in Missa legeretur Euangelium omnes summa illud audirent attentione, detecto capite & corpore erecti: quo docemur quod fideles milites duntaxat promptos esse nos oporteat ad eius defensionem, & securam ac constantem seculum confessionem: verumque enim significat stare erectum. Quamuis & alia dari possit ratio sique illa: quando assurgis & prois obuius alium recepturus pileum manibus gestas, hoc agit vt reuerentiam indices qua illum suscipit gentiliter excipiens: vnde vt sciamus qua reuerentia suscipiendum sit Euangelium, decernit Ecclesia vt tu & omnes assurgatis caput detegentes quā debitam præstantes illi reuerentiam. In quo cōplectitur illud Apostoli Pauli: *Fidelis sermo & omni acceptione dignus Christus Iesus.* Omni dignus est reuerentia, teque obstringit vt ipsum illa recipias: *In manus iudice suscipite iustum verbum.* Idcirco assurgis stans erectus dum canitur Euangelium in signum quod omnem illi deceras honorem, quando quidem per illud perfecte instruaris in veritate fidei, hęc enim est conuenientior præparatio & debita propter quę tibi conuenit vt Missam audias, & sacram recipias Communionem: vnde quotiescumque veneris auditorus Missam primo te erectus in actibus fidei supernaturalis & assentias credulique sumiter quicquid circa illam tibi proponit Ecclesia Mater omnis veritatis: *Columna & firmamentum veritatis* vocatur ab Apost. Paulo: & quicquid in Euangelio iuxta declarata iorem doctorum eius nos docet: hoc modo perfecte instructus in fide par est vt Missam audias, quantum sic assistas, vt docet Diuino huic Sacrificio: sic eleganter D. Thom. *Perfekte autem populus instruitur per doctrinam Christi in Euangelio contentam, qua à suorum ministris legitur scribitur à Diaconibus.*

Et autem fidem integram præstentis verbis Christi, velut verbis primæ veritatis, iuxta illud sicut dicitur D. Iohannis: *Si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi? Dum finitur Euangelium cantatur Euangelium eiusdem sicut scriptum est in Concilio Niceni ex decreto, cuius*

decreto, in quo praeceptum ut in festis principalioribus in quibus celebratur aliquod Christi mysterium, cuius mentio fit in symbolo, quia sunt festa Christi S. Matris eius Mariae & Apostolorum qui fidem plantarunt; & doctorum qui illam declararunt, cantetur supra dictum symbolum *Credo*: quo datur intelligi quod ad quod populus corde credidit per lectionem Evangelij, ita perfecte instructus sit in fide, ut in symbolo idem ore confiteatur: ut enim dixit Apostolus: *Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem*: & in hoc impletur quod Christus suis iniunxit: *Pradicate Evangelium omni creaturae: qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit*. Et cum hic protestemur & confiteamur fidei nostrae mysteria, quae in Missa representantur, idcirco congruenter fideles instruuntur in fide per confessionem symboli: quatenus ita instructi accedere possint ad sacrificium iuxta eius excellentiam.

X. Vbi notandum quod, dum canitur vel dicitur Verbum illud *Et incarnatus est* &c. Toto illo tempore tibi sit spectandum non vnicum incurvanlo genu sed utrumque, in signum quod toto corpore Sacrosanctum hoc reuerentis mysterium eo quod toto corde credas illud ut verissimum: circa quod Nauarus insignem adfert doctrinam. Daemon enim eum qui ad confessionem huius mysterij se non inclinauerat, aggressus est & crudeliter fatis infregit illi alapam, dicens: si Deus pro me factus fuisset homo ut pro hominibus, maiori multo reuerentia quam illi huius articuli honorarem profectione in hoc Nauarus narrat eodem loco.

XII. Hic pars prima Missae absoluitur, quae dicebatur Missa Catechumenorum, quia huc usque permittit Ecclesia adesse Catechumenos: quia sicut huc usque fideles instruuntur circa fidei mysteria quae in Missa representantur, ita poterant admitti ad partem hanc Missae, cum etiam ad illos pertineret haec in fide instructio, ut testatur D. Dionysius, eo tempore Diaconus alta voce inelamabat: *Ita Missa est*, quod dicebatur Catechumenis, quibus permittit hanc iam decedere, quia eorum Missa iam erat absoluta. Et sicut supra diximus quod Missa dicebatur a dimittendo quia tunc illis permittit egressus, ita dicebatur Missa Catechumenorum. Quia cum tantum admittentur in templo, cum alijs fidelibus ut instruenter in fide & circa illa quae usque huc in Missa fiebant, manebant ipsi, idcirco usque ad hanc partem admittentur

qua finita discessus illis iniungitur: *Ita Missa est*.

Dicamus alio modo: ab hac parte iam intrat pars principalis Missae nempe secreta: quia vero tantum complectitur mysterium eius profunditatem; illis tantum proprium est assistere ijs quae sequuntur, qui Ecclesiae gremio comprehenduntur per cognitionem mysterium Dei per lumen fidei, in qua iam rite sunt instructi: cum autem Catechumeni nondum recepti sint in gremium Ecclesiae, habentur velut alieni in ordine ad illam: unde talibus notitia dari non potest absconditum eius: nec enim vere secreta domus tua cuiquam reuelas, qui non sit illi familiaris: & minus tibi cogitandum de Ecclesia: cum enim eius negotia secreta sint & occulta Sacramenta, tanto grauiora quam domestica tua, minus tibi persuadendum, quod eorum dabit ijs notitiam, qui eius gremio non continentur, nec coram illis tractabit ea quae tanti sunt momenti, quae sunt mysteria sublimia quae in Missa subsequuntur: quia Catechumeni se reputant ut Ecclesiae peregrinos: Et quia iam instat summum Missae mysterium quod alienigenis ne fas est communicare, idcirco dum eis instat celebratio, foras illos dimittit.

XIII. Praecepit Deus Filij Israel ut manducarent Agnum Paschalem singuli in domibus suis, Allego nullusque admitteretur alienigena, vel vicinus illis qui hoc vescebantur: quia eius manducatio solis seruabatur domesticis. Crebro diximus Agnum Paschalem inter ceteras figuras huius Sacramenti esse principalem: unde ut Sacrificium Missae velut in eo praefiguratum, figura responderet, iniungit Ecclesia ut Sacrificio Agni Christi Domini, quod ipse de se Patri offert in Missa, & manducationi eius in SS. Sacramento, tantum assistant domestici eiusque gremio conclusi, nempe fideles, ceteris foras alienigenis, sicut Catechumenis, quando haec Diuina in factis representantur mysteria, quae sunt eius principaliora: quia ad ea tantum admitti debent fideles instructi in fide: quocirca antequam celebretur, instrui vult illos perfecte per lectionem Evangelij & symbolum fidei *Credo*.